

Aktuální vývoj občanského práva

Vybrané otázky

Cíle, koncepce a obsah návrhu nového občanského zákoníku

- Legislativní stav
- Cíle:
 - a)Návrat k demokratickým právním systémům a jejich základům
 - b)Rekonstituce systému soukromého práva
 - c)Zbavení se nestandardních (zejména ideologických) vlivů v OP
 - d)Institucionální sblížení se (zejména evropskými) civilistickými standardy a úsilí o zachycení vývoje

Koncepce návrhu ObčZ

- Evropské kontinentální úpravy
- Dualismus veřejného a soukromého práva
- Ideový zdroj návrh ObčZ z roku 1937-8 (modernizace ABGB)
- Aktualizace o:
 - Kritické zhodnocení vývoje obč. a soukr.p.
 - Kritické zhodnocení právních úprav:
 - - rak., švýc.,něm.,
 - - it., nizozem.,pol.,
 - - Québec, ruský,
 - - přihlíží se k franc., belg., špan.,port.,
 - - Lichtenšt., některé další úpravy
 - Mezinárodní právo a právo ES/EU

Principy návrhu

Přednost lidské svobody před rovností

Odmítnutí vazeb soukromých vztahů na práva a povinnosti vůči společnosti

Odmítnutí pojetí obč. práva jako nástroje řízení společnosti

= dominance individualismu nad kolektivismem

= rozhodující vliv autonomie vůle

= dohoda stran přednost před zákonem

Principy návrhu-pokrač.

- Těžištěm obč. práva nejsou majetkové vztahy, ale člověk a jeho právní postavení
- Základem postavení člověka v obč. právu je jeho přirozenoprávní charakteristika
- Jednotlivé části právního statusu člověka jsou osou(osnovou) návrhu zákoníku
- = antropocentrické pojetí návrhu
- Suma: evropská tradice, odmítnutí totalitních koncepcí, uskutečňování ideálů evropanství

Systematika návrhu ObčZ I

- Uspořádání: části, hlavy, díly, oddíly, (pododdíly), rubriky, §
- Jednoduchá stavba § : max. 2 odstavce, max. 2 věty
- Terminologie:
 - např. domněnka vyvratitelná: „má se za to..“, domněnka nevyvratitelná: „platí, že..“, fikce: „považuje se za..“ nebo „hledí se na..“
 - spojka nebo bez čárky : slučovací
anebo, resp. nebo s čárkou: vylučovací

Systematika návrhu II

- 5 částí:
- Část první : Obecná část
- Část druhá: Rodinné právo
- Část třetí: Absolutní majetková práva
- Část čtvrtá: Relativní majetková práva
- Část pátá: Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

Část první – obecná část

- Hlava I
Předmět úpravy a její základní zásady
- Hlava II
Osoby
- Hlava III
Zastoupení
- Hlava IV
Věci a jejich rozdělení
- Hlava V
Právní skutečnosti

Část druhá – rodinné právo

- Hlava I Manželství (vznik, zdánlivé a neplatnost, povinnosti a práva manželů, zánik manželství)
- Hlava II Příbuzenství a švagrovství (poměry mezi rodičem a dítětem, určování rodičovství, osvojení včetně zletilého, rodiče a dítě: osobní jméno a příjmení dítěte, rodičovská odpovědnost, vyživovací povinnost..)
- Hlava III Poručenství a jiné formy péče o dítě (poručenství, opatrovnictví, svěření dítěte do péče jiné osoby, pěstounství)

Část třetí – Absolutní majetková práva

- Hlava I Základní ustanovení
- Hlava II Věcná práva (držba, vlastnictví, spoluvlastnictví včetně bytového, přídatného a společenství jmění, věcná práva k cizím věcem včetně p. stavby, věcných břemen – služebností a reálných břemen, zástavního práva, podzástavního práva a zadržovacího práva, správy cizího majetku a svěřenského fondu)
- Hlava III Dědické právo (právo na pozůstalost, pořízení pro případ smrti včetně závěti a dědické smlouvy, odkaz, zákonná posloupnost, povinný díl, právo některých osob na zaopatření, přechod pozůstalosti na dědice včetně nabytí dědictví, správy pozůstalosti a soupisu, potvrzení dědictví, rozdělení pozůstalosti, dluhů postihujících dědice, zcizení dědictví)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva I

- Hlava I Obecná ustanovení o závazcích (vznik a obsah závazků, smlouva včetně smlouvy o smlouvě budoucí, obsah závazků, zvláštní ustanovení o smlouvách uzavíraných se spotřebitelem, společné dluhy a pohledávky, změny závazků, zánik závazků, zajištění a utvrzení dluhů

Část čtvrtá – Relativní majetková práva II

- Hlava II Závazky z právních jednání
 - Díl 1 Převedení věci do vlastnictví jiného (darování, koupě, směna)
 - Díl 2 Smlouvy o přenechání věci k užití jinému (výprosa, výpůjčka, nájem, pacht, licence, zápůjčka, úvěr)
 - Díl 3 Pracovní poměr
 - Díl 4 Schovací smlouvy (úschova, skladování)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva III

- Díl 5 Smlouvy příkazního typu (příkaz, zprostředkování, komise, zasílatelství, obchodní zastoupení)
- Díl 6 Zájezd
- Díl 7 Závazky ze smluv o přepravě (přeprava osob a věcí, provoz dopravního prostředku)
- Díl 8 Dílo (včetně stavby a díla s nehmotným výsledkem)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva IV

- Díl 9 Péče o zdraví
- Díl 10 Kontrolní činnost
- Díl 11 Bankovní smlouvy (b.ú., vkladový účet, zvláštní formy vkladu, akreditiv, inkaso)
- Díl 12 Obhospodařování cenného papíru
- Díl 13 Zaopatřovací smlouvy (důchod, výměnek)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva V

- Díl 14 Společnost
- Díl 15 Tichá společnost
- Díl 16 Smlouvy odvážné (pojištění, sázka, hra a los)
- Díl 17 Závazky z právního jednání jedné osoby (veřejný příslib včetně příslibu odměny a vypsání ceny, slib odškodnění)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva VI

- Hlava III Závazky z deliktů
 - Díl 1 Náhrada majetkové a nemajetkové újmy
 - Díl 2 Zneužití a omezení soutěže (včetně nekalé soutěže)
- Hlava IV Závazky z jiných právních důvodů
 - Díl 1 Bezdůvodné obohacení
 - Díl 2 Nepříkázané jednání a upotřebení cizí věci ku prospěchu jiného

Část pátá Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

- Hlava I Ustanovení společná
- Hlava II Ustanovení přechodná a
závěrečná

Osoby

- Systematika:
- Osoby (§19n.)
 - Fyzické osoby (§28-91)
 - Právnícké osoby § 92-360)
 - Ustanovení o podnikatelích (§ 361-370)
 - Zastoupení (§ 379-410)

Členění právnických osob

- Obecná charakteristika PO (§ 92-173)
- Korporace (§ 174- 177)
 - Spolky
- Fundace (§ 268-352)
 - Nadace
 - Nadační fondy
- Ústavy (§ 353-360)

Stav projednání NOZ k 10.5.2011

- V dubnu 2011 projednala NOZ Legislativní rada vlády:
- většinu připomínek připomínkových míst neakceptovala – přijala stanovisko předkladatele
- Dala legislativě ke zvážení vynětí spotřebitelského práva z rámce OZ do samostatné úpravy (potřeba flexibilní reakce na průběžné změny)
- Předpoklad nabytí účinnosti 1.1.2013 (není vyloučena delší legisvakační lhůta)

Zdroje:

- www.justice.cz
- Eliáš, K.- Havel, B., Osnova občanského zákoníku. Osnova zákona o obchodních korporacích. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 574 s., ISBN 978-80-7380-205-9